

Ke konfliktu nízké intenzity

Ideový podnět k následujícímu pojednání dal plk. v zál. Ing. Nastoupil, který replikou upozorňuje ve Vojenských rozhledech (VR) č. 5/93, na sporné otázky článku uveřejněného pod názvem Bez nových poznatků o ozbrojeném konfliktu nízké intenzity se už neobejdeme! - viz VR č. 1/93, str. 88. Zmíněnou statí jsem tehdy

reagoval na změny, které nastaly, i ty, které se objevují na bližším i vzdálenějším horizontu.

Jednou z nich se ukazuje stále naléhavější problematika konfliktu nízké intenzity. Rozvíjející se polemika v tomto směru potvrzuje skutečnost, že jde o konflikt, který má výrazné specifické rysy, avšak jeho hlavní podstata (ozbrojené násilí) se nemění. Proto jej rozhodně nelze vytrhnout z celkového kontextu ozbrojeného konfliktu. Guerilla, drobná (lidová) válka, vedená malými oddíly, nezřídka partyzánskými, má pochopitelně své zvláštnosti. Guerillový způsob ničení má jiná pravidla, ale je to ozbrojený boj. V tomto ohledu je tudíž další příspěvek z okruhu problémů konfliktu nízké intenzity odezvou na celkovou novou povahu ozbrojeného konfliktu. Je ohlaselem na události, které nabádají k odhalování zřejmých jevů v oblasti ozbrojeného násilí.

Zajisté lze říci, že příčinou vzniku, nového obsahu a způsobů vedení ozbrojených konfliktů jsou vedle kvalitativně nových věcných podmínek především změny globálního společenského prostředí. Od toho lze vyvodit, jaký charakter by případný konflikt mohl mít; jaké cíle by sledoval; jaká opatření by bylo potřebné učinit k jeho účinnému předcházení. Kromě toho, při případném vzniku konfliktu, jak velkou ozbrojenou silou by bylo nutné čelit protivníkovi. Povahu druhu analýz, které k tomu v rámci strategického plánování budeme muset pravděpodobně podstoupit, lze pochopit pouze na širším základě současného stavu a jeho průvodních nejvýznamnějších změn, k nimž zejména patří:

① V podstatě jde nyní o vyhodnocení nového strategického pohledu na vnější i vnitřní společenské procesy vojenskopolitického charakteru, k nimž došlo. Epochální, zásadní pronikavé přeměny jsou v tomto směru nevyhnutelně spojovány s osvojováním si nových poznatků, zejména příčin vzniku, způsobů ničení protivníka, intenzity vedení ozbrojených konfliktů, doby jejich trvání apod.

② Za posledních několik let došlo ke změnám, pokud jde o hrozby i pokud jde o to, kde a proč by mohlo dojít ke konfliktům a s jakým cílem by byly vedeny. Hlavním cílem světového ozbrojeného konfliktu v podmínkách někdejší existence přibližné vojenské rovnováhy sil a prostředků mezi Východem a Západem bylo dosáhnout totálního zdolání protivníka s uplatněním nejúčinnějších způsobů ničení. Tomu se uzpůsobovala bojová připravenost, operační a bojová příprava, operační a mobilizační rozvinutí vojsk a přijímala další opatření. Vytknutému cíli odpovídaly i stanovené úkoly. Tyto cíle se nyní v podmínkách uplatňování multilaterálních vztahů výrazným způsobem pozměnily.

③ Po více jak čtyřicetiletém systémovém rozdělení Evropy byla rozpuštěna Varšavská smlouva a zrušena RVHP, nastoupili jsme cestu politické a ekonomické transformace založené na pluralitní demokracii a prosperitě tržního hospodářství. Celý proces vyústil v emancipaci Slovenska a nalezení jeho vlastní identity. Přicházející změny postupně ovlivňovaly rozhodující oblasti společnosti, počítaje v to i vojenskou (obránnou) politiku státu. V různých oblastech rychle probíhající vývojové změny podnítily základní směry vývoje společenských procesů, jakož i proce-

su ozbrojeného konfliktu, zejména kvalitativní i kvantitativní stránku podmínek, na jejichž základě ozbrojený konflikt probíhá.

④ Nově formující se podmínky by patrně mohly v pozitivním smyslu celkový proces ozbrojených konfliktů příznivě ovlivnit. Ovšem z jejich subjektivních faktorů namnoze vyplývají málo účinná opatření k zamezení konfliktů. Na druhé straně stále vyspělejší prvky tvořící věcnou stránku podmínek naopak zrod válek podněcují. Následkem toho se stupňuje frekvence vzniku a plošně rozšiřuje ozbrojené násilí do nových oblastí. Tyto okolnosti rozhodujícím způsobem ovlivňují vytčené cíle ozbrojených konfliktů.

⑤ Nástin problémů vyvolává potřebu užší integrace ve vojenské oblasti a spolehlivé záruky kolektivní obrany. Zmíněný trend není samoúčelný. Vychází ze změněné obsahové stránky ozbrojeného konfliktu - sociálních, politických, ekonomických a vojenských činitelů. Z jejich posouzení se odvozují rozhodující kritéria ozbrojeného konfliktu, intenzita vedení, doba trvání, měřítko, způsob ničení apod.

Současné mnohostranné vztahy v politické oblasti s jistotou vylučují globální měřítko ozbrojeného konfliktu. Totéž ovšem nepotvrzují konflikty jiné kategorie. Naopak se ukazuje, že konflikty typu velké a střední intenzity (globálního a lokálního rozměru) se v podmínkách celosvětových multilaterálních vztahů adaptují jako konflikty nízké intenzity. Je tudíž zcela přirozené, že taktéž k problematice adaptability ozbrojeného konfliktu do nových podmínek vojenští odborníci (i politici) vedou polemiku. Dokladem toho může být i náš dialog.

Připusťme tedy hypotézu, že konflikty z globální a regionální úrovně (vysoké a střední intenzity) se transformují do roviny nízké intenzity. Jak z předchozího vyplývá, sledují přitom i jiný cíl. Důležité je právě ono „omezení“ dosažení cílů. K tomu plk. v zál. Nastoupil uvádí: „...ke konfliktu nízké intenzity se uchýlí strana, která není vzhledem ke svým prostředkům schopna dosáhnout cíle, který považuje za důležitý, a rozhodnutí konfliktu cestou vojenského vítězství. Používání vojenské síly je málo intenzivní, sílu nahrazuje čas, trvání konfliktu.“

Ohlasy v tomto směru zaznamenávají i různé otázky teorie a praxe vojenství. Především lze v dnes probíhajících konfliktech pozorovat jejich novou povahu. Charakteristickým rysem je zejména zaměření na řešení některých specifikovaných problémů, například lokálních zájmů různých skupin v oblasti politické, ekonomické, sociální a dalších.

Ze zhodnocení poznatků je patrná možná definice konfliktu nízké intenzity. **Rozumíme jím ozbrojený boj konvenčních ozbrojených sil mající zpravidla malou míru (hodnotu) nasazení nezbytného množství konvenčních sil (obyčejně v součinnosti s policejními silami) proti protivníkovi, který plošně uplatňuje nekonvenční strategii a taktiku. Z hlediska charakteru konfliktu, nemusí být vždy nutně cílem nepokojů, povstání a jim podobným ozbrojeným akcím, dosažení vojenského vítězství.**

Jak již prozrazuje definice, jde o zcela zřetelně vymezený okruh problémů, který koresponduje s úkoly a cíli konfliktu nízké intenzity. Vzhledem k novosti řešení těchto otázek v Armádě ČR, chtěl jsem v inkriminovaném článku Bez nových poznatků o konfliktu nízké intenzity se už neobejdeme! zevrubně postihnout co

nejširší okruh nejrůznějších problémů. I takové, které přímo s konfliktem nízké intenzity nesouvisí. Projevilo se to splýváním rozdílů konfliktu nízké intenzity s vedením nízkou intenzitou. Rovněž příklady důsledně nevyhovovaly tématu. Na sporné otázky předpokládám odpovědět s tím, že současně pokročím v teoretických poznatcích a obětované úsilí rozšíří dosavadní vědomosti. Započít se ovšem musí s minulostí.

V dějinách našeho starého nepočetného národa nemáme příliš typických příkladů vedení konfliktů nízké intenzity, ať už jde o nedávnou nebo časově vzdálenou historii. Převážnou část dějin naše země v minulosti přináležely do jiných společenských seskupení a tudíž i ozbrojené síly patřily do vojenských celků s charakteristickou organizací společných (spojeneckých) operací velké a střední intenzity. Armáda, která byla vždy neoddělitelnou součástí českých zemí, se zpravidla připravovala na ozbrojený konflikt v rámci aliančních podmínek. Ať už tomu bylo v rámci soustátí Rakouska-Uherska, nebo po 2. světové válce ve Varšavské smlouvě.

Vidíme, že zájem velmocí o zapojení našeho území pro koaliční účely není nový. Již v roce 1879 pruský kancléř Bismarck výstižně vyjádřil svůj názor na strategickou polohu českých zemí, když prohlásil, že: „Čechy jsou ohromnou polní pevností, která je vybudovaná Bohem uprostřed evropské pevniny.“ Při jiné příležitosti se zase údajně vyjádřil, že: „...kdo bude pánem Čech, bude pánem Evropy.“ Z hlediska geostrategické polohy státu lze též v budoucnosti očekávat, že Česká republika bude vyzvána, aby se vojenským potenciálem podílela na evropské stabilitě a bezpečnostní politice.

V důsledku některých destabilizujících vlivů je zcela přirozená snaha o brzkou vojenskou integraci se zajištěním kolektivní obrany na aliančním základě. Vývoj tímto směrem však neurýchlíme. Proto nezbyvá než s okamžitou platností řešit obranu vlastními silami. To znamená též zvládnout autonomně všechny otázky, které souvisí s problematikou konfliktu nízké intenzity. Vraťme se proto znovu do historie a podívejme se, do jaké míry nám v tomto ohledu připodobní některé současné souvislosti. Myslím, že by bylo vhodné využít i znalostí plk. Nastoupila, který v replice zmínil sedláky u Chlumce. Přesto, že jde o velké nevolnické povstání v Čechách v době značně vzdálené (doba Marie Terezie, panovnice v habsburské monarchii) a příklad by se tudíž mohl zdát bezvýznamný a zastaralý (možná nevhodný), vybízí k zamyšlení.

V samostatném svazku Československé dějiny v datech se uvádí, že „od 20.-24. 3. 1775 probíhalo tažení nevolníků ze severních Čech ku Praze ... byli zastaveni 24. 3. vojskem na Invalidovně. Další houfy povstalců směřovaly z východních Čech do Podkrkonoší a dále až na Turnovsko a do Podještědí pustošíce cestou panská sídla a fary. Byly rozehnány vojskem, zejména ve srážce u Chlumce nad Cidlinou. V létě téhož roku pokračovalo povstání letní fází. Již v dubnu a květnu vypukly v jižních a západních Čechách a na Moravě lokální bouře. Postupně se rozšířily do středních, severních a východních Čech. Hnutí vyvrcholilo o žních. Na mnoha místech znovu zasáhlo vojsko (krvavé srážky na Konopišti 18. 7. a v Lesonicích na Moravě 26. 7.)“ (Tolik úryvky ze svazku Československé dějiny v datech; Nakladatelství Svoboda, Praha 1986, str. 207).

Vraťme se o řadu desetiletí dříve, do poválečného období roku 1918, kdy se konstituovalo Československo. S aktuální problematikou konfliktu nízké intenzity

té doby souvisí skutečnost, že v českých zemích žily 3 milióny Němců. Ve vědecké odborné publikaci Svět a Československo ve 20. století (Horizont, Praha 1990) se v této souvislosti uvádí, že: „... Tito příslušníci se nechtěli stát v novém státě menšinou. Ustanovili v okrajových oblastech své vlastní vlády a považovaly se za součást nové Rakouské republiky. Česká vojska však do konce roku 1918 celé německé území bez vážného odporu obsadila. V březnu 1919 zde došlo ke generální stávce a demonstracím. České vojsko demonstrace potlačilo, přičemž bylo zabito 40 Němců, zejména v Kadani a ve Šternberku na Moravě. Tam byli Němci částečně ozbrojeni a zastřelili dva vojáky.“

Tentýž pramen přináší ještě jednu epizodu konfliktu nízké intenzity, tentokrát z prostoru severní Moravy: „... Za války (1. světové války) ohlásili jak čeští, tak polští politici nároky na celé Těšínské Slezsko. Poláci je po převratu takřka celé obsadili, v lednu 1919 však začala ofenziva československé armády, při níž byl zabrán celý uhelný revír a železnice spojující Moravu se severním Slovenskem. Toto území bylo pak v létě 1920 arbitráží přiznáno Československu. Tím se ovšem ocitlo v jeho hranicích 70 000 Poláků a vztahy s Polskem zůstaly trvale napjaté ...“

Výběrem příkladů z minulosti nejde o připomenutí techniky bojů, či rozbor vojenského umění. Odborné vojenské otázky jsou zde samozřejmě ovlivněny zásadními dobovými rozdíly. Příznačná aktuálnost konfliktu nízké intenzity pro jistou dobu by se mohla přičínit o celkové pochopení významu a zasazení problematiky konfliktu nízké intenzity do vojenskopolitického kontextu. Z hlediska současného zorného úhlu pohledu epizody nabízejí v tomto ohledu alternativní zdroj poznatků.

Spornou otázkou, na kterou stále nemáme shodný názor s plk. Nastoupilem, je velení vojskům. Bylo by proto účelné v širších souvislostech problém objasnit. Podle mého mínění v hierarchicky stupňovitě rozmístěných článcích, dostává systém velení v konfliktu nízké intenzity poněkud jiný charakter. V hodnoceném článku jsem k tomu uvedl, že: „...v nové kvalitě velení vojskům ... V operacích nízké intenzity, to může být metoda decentralizovaného velení“. Můj oponent tvrdí, cituji: „Boj konvenčních protiguerillových sil vyžaduje centralizované velení, a to při zdůraznění potřeby samostatnosti a iniciativy podřízených velitelů v rámci plnění uloženého úkolu. Skutečnost, že nadřízený velitel disponuje zpravodajskými a průzkumnými silami a prostředky, nutnost centralizovaného velení zesiluje.“

Já nemohu z tohoto textu odvodit nic jiného než přesvědčení plk. Nastoupila o prioritě centralizovaného velení. K této domněnce souhlasně dodávám, že může být správná. To ale neznamená, že takové přikývnutí stačí na potvrzení předcházejícího názoru. Ostatně lze sotva přehlédnout, že problematika velení vojskům vlivem stále modernějších materiálových podmínek mění i technologii praktického uplatnění systému velení. Také subjektivní vlivy budou případ od případu různé. Jiné podmínky pro velení se vytvářejí například při vytlačování davu z náměstí vojsky (v součinnosti s policejními silami), nebo kupříkladu při eliminaci rozsáhlejšího nepokoje v členitém terénu. Proto vysvětlení problematiky velení vojskům není jednoduché. Vyžaduje širší rámec, a to již od nejnižších velitelských stupňů.

Už v taktické jednotce, jakou je mechanizované družstvo - roj (obsluha odpařovacího zařízení nebo děla, osádka tanku, letounu apod), jako orgán velení vystupují velitelé (družstva, obsluhy, osádky) a objektem velení jsou podřízení mu vojáci

(členové osádky), uvádějící v činnost příslušnou bojovou techniku. Systém velení takovéto základní taktické jednotky je součástí, nebo řečeno jinak podsystémem vyšší jednotky (čety, roje letounů aj.). V úloze orgánu velení zde vystupuje velitel čety a bezprostředními objekty velení jsou podřízení velitele družstev, jejichž prostřednictvím působí na mužstvo a bojovou techniku. Velitel družstva je tak zároveň orgánem velení (ve vztahu k podřízeným vojákům) a objektem velení (ve vztahu k veliteli čety).

Složitější a rozvětvenější systém je u praporu, brigády, armádního sboru. Takováto stupňovitost velení, existující ve všech armádách, je při soudobém vybavení štábů technickými prostředky velení a při obvyklých metodách práce, osvědčená s uplatněním metody centralizovaného velení. Především dovoluje do značné míry uspořádat proudy informací zdola nahoru, z taktického na operační stupeň a naopak.

V současné době však, vlivem věcných podmínek v oblasti systémů velení, dochází k zásadnímu zvratu v technologii předávání informací. Po celá poslední léta se vývoj ubíral tímto opačným směrem, a tak se obrat nabízí zcela zákonitě. Stejným způsobem již v minulosti k obdobným změnám v mnoha oborech společnosti, respektive ve vojenství docházelo. Přihlédneme-li k minulosti, pozorujeme, že některé z nejdůležitějších dopadů na bojiště byly způsobeny technologiemi, které byly vytvořeny pro společnost všeobecně a nikoli se zaměřením na vojenství. Například železnice umožnily pro vedení operací manévry na strategické úrovni. Spalovací motory, rádio umožnily taktický a operační manévry apod.

Za současného stavu vysoké úrovně informačních technologií lze usuzovat na to, že by budoucnost mohla být charakterizována jako období, v němž převládne orientace na informace. V tomto směru stejný trend jako v případě železnice nacházejí nyní vyspělé technologie informačních systémů v pohledu k dalšímu horizontu. Informace začínají hrát důležitou roli již také ve vznikajících informačních systémech armád v tom směru, že se odrážejí ve změně jejich toku. Na základě toho je možné (i v konfliktu nízké intenzity) předpokládat tyto základní jevy:

- změny v kvalitě velitelských opatření,
- pronikavé zkrácení doby na jejich uskutečňování,
- zvýšení nároků na velení, z nichž k nejdůležitějším patří vysoká operativnost, pevnost a současně pružnost v jejich práci,
- výrazné zjednodušení obsluhy a
- nepřetržitost a utajené velení.

Všechny tyto požadavky na velení spolu souvisejí a lze tvrdit, že uvedené tendence ve velení vojskům budou s největší pravděpodobností platit i v případě konfliktu nízké intenzity.

V souvislosti s tím splnění nových požadavků na velení vojskům je a bude velmi významným a složitým problémem. V našich podmínkách to pro případ konfliktu nízké intenzity předpokládá: vybavit orgány velení novými moderními prostředky automatizovaných systémů velení nové kvality, zaručujícími kompatibilitu a interoperabilitu uvnitř jednotlivých druhů vojsk a logistiky, ale především se systémy velení potenciálních spojenců (zřejmě NATO); neustále zdokonalovat metody práce velitelů a štábů s uplatněním nových přístupů: zachovávat zásadu nezvyšovat nároky na uživatele (velitele, štábní pracovníky) při využívání nových systémů

velení; přizpůsobovat (zlepšovat) organizační strukturu; optimalizovat počty orgánů velení a systém míst velení; zvyšovat připravenost důstojníků s uplatněním nových metod.

Tímto postupem by bylo pravděpodobně možné usnadnit změnu dosavadního stavu systému velení a dát jej do souladu s požadovanými bojovými možnostmi vojsk. Zejména by to mohlo pomoci k zvládnutí **automatizovaných systémů velení**. K obvyklým složkám tj. velení, řízení a spojení (command, control, communication) a průzkumným prostředkům (intelligence), přistupuje nyní ještě progresivní výpočetní technika (computers), a již zmíněná interoperabilita (interoperability). Tyto automatizované systémy velení, označované C^4I a C^4I^2 , jsou nezbytným předpokladem navázání součinnosti s armádami potenciálních budoucích spojenců v míru a zejména v poli, při vedení společných kombinovaných vzdušných a pozemních operací.

Bude-li před Armádu ČR vytyčen cíl nezaostávat v tomto směru za vyspělými armádami jiných zemí, bude pravděpodobně nutné v těchto stěžejních otázkách podchytit světový trend. Tím spíše, že se technické prostředky všech součástí automatizovaných systémů velení velmi vyvíjejí. Tyto zásadní otázky se dotýkají ozbrojeného konfliktu všeobecně.

Pro něj jsou určující kritéria velení konvenčním silám stejné jako s nekonvenčním protivníkem, který spoléhá na svou pohyblivost, skrývání, únik, náhlý přepad apod. Z historie vojenského umění je v tomto ohledu známá skutečnost, že čím méně pohyblivé byly formy boje, tím bylo velení vojskům centralizovanější a naopak. V tomto smyslu princip centralizace velení zůstává v platnosti, avšak v současné době na základě předchozího rozboru se mění jeho obsah.

Podle mého názoru, která armáda jakými způsoby a za využití jakých informačních technologií podchytí výhody využívání automatizovaných systémů velení vojskům, přispěje (dříve či později) k zvyšování samostatnosti, operativnosti ve velení vojskům v konfliktu nízké intenzity. Čím vyšší bude mít postavení automatizovaný systém velení vojskům v konfliktu nízké intenzity v hierarchické struktuře vojsk, tím zahrne větší množství systémů, podsystémů a různých prvků, a tím v něm budou i souvislosti a vazby mít decentralizovanější, volnější charakter.

Jestliže dnes ještě hovoříme na odborné úrovni o metodě centralizovaného velení jako rozhodující, nečiníme tak z neznalosti. V posledním období ve vyspělých armádách (viz např. Vojenské rozhledy č. 6/92 str. 59) dochází ke změně, která se vztahuje i ke konfliktu nízké intenzity. Přeměny s jeho manévrovým charakterem, zkrácením lhůt na jeho přípravu a vedení, nerovnoměrností jeho vývoje, činností vojsk na směrech (i samostatně, v řadě případů působících odtržené od hlavních sil). Podobné jsou věcné podmínky související se zvětšující se palebnou silou, přesností zbraní, dálkou účinné střelby na úkor masového nasazování pozemních sil, které je typické pro oboustranně konvenční ozbrojený konflikt.

Množství složitých funkčních a informačních vnějších i vnitřních vazeb každého orgánu velení (již vzpomínaného nejnižšího stupně až po nejvyšší) není v konfliktu nízké intenzity vždy dvoustranným procesem. Ve standardním boji se obvykle dosahuje vítězství konvenčních vojsk silou zbraní, uměním řídit, účinně, s co největším užitekem a efektivitou využívat síly a prostředky, které jsou k dispozici,

v zájmu úspěšného splnění stanoveného úkolu. V ozbrojeném konfliktu nízké intenzity tomu tak není.

Z podstaty konfliktu nízké intenzity tyto úkoly v plném rozsahu vyplývají pouze od nekonvenčních sil. Z toho vidíme, že ozbrojený konflikt nízké intenzity, na rozdíl od standardního ozbrojeného konfliktu, vedeného oboustranně konvenčními silami, není jednoznačně dvoustranným procesem a tudíž i způsob velení je jiný. Výsledků se nedosahuje ozbrojenou silou za každou cenu, ale například pouze eliminací protivníka nebo postačí dosažení politických ústupků. Nejde tedy o umění řídit, umění účinně s co největším užitekem využít síly a prostředky v zájmu úspěšného splnění stanoveného úkolu. To je další argument pro volnější způsob velení, metodu decentralizace. Není to pravidlo. Největší význam pro úspěšné splnění úkolu má taková metoda, která je z hlediska konkrétního přístupu nejprogresivnější.

Již jsem se v předchozí části zmínil, že z historického pohledu se vždy prosazoval tok informací z bojiště (válčičtěst) - zdola nahoru. Jakmile začala probíhat bojová činnost, nižší stupně musely zabezpečovat informovanost vyšších stupňů v podmínkách přísného centralizovaného systému velení. Avšak předchozí rozbor dosvědčuje, že tento tok informací se postupně mění. Čím dále tím více systémů vzniká na shromažďování informací a na jejich poskytování taktickým velitelům. Dokonce i údaje o cílech a objektech ničení přicházejí z vyšších stupňů. Tento trend existuje u stávajících systémů a lze jej předpokládat u budoucích exkvizitních automatizovaných systémů pozemního vojska i letectva.

Je to přirozený proces u armád, které si chtějí zachovat kontinuitu dokonalosti. Zaváděním automatizovaného systému velení se výrazněji snižuje objem a rozsah prací při velení. Další snižování náročnosti práce velitelů a štábů v poli je hlavním a rozhodujícím kritériem uplatnění automatizovaných systémů velení C⁴I². K němu dnes přistupují profesionální schopnosti přenosů informací přímo z bojiště s využitím audiovizuální a auditivní techniky. Tyto informace se využívají k zpětnému řízení boje.

Na základě zkušeností z konfliktu v Perském zálivu, o kterém se mluvilo jako o válce v přímém přenosu, Somálska a říjnové Moskvy 1993 se ukazuje, že audiovizuální a auditivní informace ve spojení s využíváním automatizovaných systémů nabízí takové množství kvalitních informací, které postačuje pro kvalifikované přijímání rozhodnutí velitelů všech stupňů, tak i řízení zbraňových systémů a též samostatnější plnění úkolů.

Tyto skutečnosti umožňují, oproti centralizovanému velení vojskům, poskytovat větší samostatnost podřízeným velitelům s větší možností projevení iniciativy, tvořivosti a pružnosti při plnění úkolu. Stupeň decentralizace bude proto vždy různý a pravděpodobně bude odpovídat konkrétním situačním podmínkám, které se stále výrazněji přiklání (v důsledku nových věcných podmínek v oblasti velení vojskům) ve prospěch decentralizace. Na základě těchto vědomostí jsem v článku uveřejněném ve *Vojenských rozhledech* číslo 1/92, str. 93 uvedl názor, že: „... v nové kvalitě velení vojskům ... V operacích nízké intenzity **to může být** metoda decentralizovaného velení“.

I když na první povrchní pohled se může zdát velení vojskům v konfliktu nízké intenzity bezproblémovou, jednoduchou záležitostí, hlubší analýza ukázala složi-

tější souvislosti. Bylo proto účelné vycházet z širších základů vlastního systému velení, a na tomto základě ověřit specifické otázky konfliktu nízké intenzity.

Velení vojskům není jedinou problémovou otázkou konfliktu nízké intenzity, kterou by bylo účelné v budoucnosti řešit. Na některé další jsem upozorňoval v uvedeném článku. Jde například o součinnostní vazby s českou policií, legislativní zabezpečení, prosazení poznatků o konfliktu nízké intenzity do připravenosti a mobilizační pohotovosti, přípravy velitelů, štábů a vojsk, logistiky vojsk apod.

* * *

Plně si uvědomuji složitost všech souvislostí, majících vztah ke konfliktu nízké intenzity. Proto si nečiním nárok na všestranné rozvinutí všech otázek, zejména těch, které jsou stále předmětem diskusí a nebylo u nich dosaženo názorové jednoty. Nadto některé myšlenky vyložené v této pasáži nemusí plně odpovídat názorům v podmínkách, kdy se vše (a to nejenom v Armádě ČR) systémově mění. Pokládám za účelné opět se vrátit k tomuto aktuálnímu tématu a dotknout se sporných otázek s širším okruhem čtenářů a spolu s nimi dospět k dalšímu rozšíření poznatků. V této souvislosti děkuji všem, kteří v našem vojenském odborném tisku uznají za možné a nutné vyjádřit své názory k této stále naléhavější problematice konfliktu nízké intenzity.

Plukovník gšt. Ing. Milan K u b e š a ,
plukovník Ing. Karel K o z á k

K OBSAHU OPERAČNÍ PŘÍPRAVY

K vrcholným zaměstnáním operačních štábů bezesporu patří komplexní štábní nácviky a velitelsko-štábní cvičení. Tyto formy operační přípravy jsou stejně jako i jiné oblasti vojenství, poznamenány některými návyky z doby, kdy naše země byla členským státem Varšavské smlouvy. Zvláště velká pracnost a rozsáhlý objem zpracovávané dokumentace při plánování operací byl v minulosti terčem časté kritiky. Bohužel se nám jeví, že zažitě stereotypy v práci operačních štábů nejsou překonány ani v současnosti.

Jednou z příčin může být i neexistence platné normy štábní práce, která by odpovídala nově vzniklým podmínkám pro přípravu a vedení bojové činnosti. Předpis Oper-2-1 z roku 1970 nemůže být návodem pro práci dnešních štábů. Štábní praxe